

Βρυξέλλες, 17 Νοεμβρίου 2023
(OR. en)

15405/23

ESPACE 85

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	<i>Προετοιμασία του Συμβουλίου [Ανταγωνιστικότητα (Εσωτερική Αγορά, Βιομηχανία, Έρευνα και Διάστημα)] της 7ης-8ης Δεκεμβρίου 2023</i> Η μελλοντική πολιτική της ΕΕ για το διάστημα σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο - Ανταλλαγή απόψεων

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες σημείωμα της Προεδρίας με θέμα «**Η μελλοντική πολιτική της ΕΕ για το διάστημα σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο**» ενόψει της ανταλλαγής απόψεων στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας στις 8 Δεκεμβρίου 2023.

Η μελλοντική πολιτική της ΕΕ για το διάστημα σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο

Η διαστημική τεχνολογία, τα διαστημικά δεδομένα και οι διαστημικές υπηρεσίες έχουν καταστεί απαραίτητα στοιχεία για τις ευρωπαϊκές κοινωνίες και οικονομίες. Αποτελούν κινητήρια δύναμη για την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία, τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και την επίτευξη οικονομικής ανάπτυξης, την αύξηση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας, τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, την προστασία και την προάσπιση της ΕΕ και των πολιτών της και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ασφάλειας της ΕΕ. Τα τελευταία χρόνια και στο τρέχον γεωπολιτικό πλαίσιο, έχουν προκύψει διάφοροι κίνδυνοι που αναδεικνύουν την ανάγκη προστασίας των διαστημικών περιουσιακών στοιχείων της ΕΕ και διατήρησης των διαστημικών υπηρεσιών που εγγυώνται τη συλλογική μας ασφάλεια και αποτελούν ακρογωνιαίους λίθους της στρατηγικής αυτονομίας της ΕΕ σήμερα και μακροπρόθεσμα.

Βιωσιμότητα του διαστήματος

Η ταχεία αύξηση των διαστημικών δραστηριοτήτων, ιδίως των χαμηλών γήινων τροχιών, και οι επιπτώσεις τους στο περιβάλλον απειλούν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του διαστήματος. Μια προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά τη βιωσιμότητα πρέπει να οδηγήσει στη θέσπιση μέτρων και λύσεων για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προκλήσεων σχετικά με τη χρήση του διαστήματος. Παραδείγματα αυτών των προκλήσεων αποτελούν η εκθετική αύξηση των διαστημικών υπολειμμάτων, οι ευρείας κλίμακας συστοιχίες δορυφόρων, η περιορισμένη διαθεσιμότητα συχνοτήτων ή οι παρεμβολές στις αστρονομικές παρατηρήσεις. Με αυτόν τον τρόπο θα ενισχυθεί επίσης η θέση της ΕΕ όσον αφορά τη διαμόρφωση των εξελίξεων και θα προαχθεί η ανάπτυξη προτύπων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ασφάλεια και άμυνα

Το διάστημα έχει καταστεί βασικός παράγοντας ανάπτυξης και ευημερίας όχι μόνο για τις ευρωπαϊκές κοινωνίες και οικονομίες μας, αλλά και για την ασφάλεια και την άμυνα. Αναγνωρίζοντας ότι τα διαστημικά περιουσιακά στοιχεία της ΕΕ τελούν υπό μη στρατιωτικό έλεγχο και κατανοώντας τη σημασία του διαστημικού προγράμματος της ΕΕ, η στρατηγική πυξίδα που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2022 παρέχει ένα κοινό στρατηγικό όραμα για τον ρόλο της ΕΕ στην ασφάλεια και την άμυνα. Η κοινή ανακοίνωση του Μαρτίου 2023 για τη διαστημική στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια και την άμυνα έχει ως στόχο να βοηθήσει την ΕΕ να διαμορφώσει κοινή αντίληψη των κινδύνων και των απειλών που σχετίζονται με το διάστημα. Στα προσφάτως εγκριθέντα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη διαστημική στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια και την άμυνα αναγνωρίζεται η σημασία της ανάπτυξης διαστημικών συστημάτων και υπηρεσιών διπλής χρήσης και επαναλαμβάνεται η σημασία των διαστημικών λύσεων για την ασφάλεια και την άμυνα.

Στρατηγική αυτονομία της ΕΕ

Η περιορισμένη πρόσβαση σε κρίσιμες τεχνολογίες και υλικά για το διάστημα και οι διαταραχές της παγκόσμιας αξιακής αλυσίδας που επιδεινώνονται από γεωπολιτικές εντάσεις συνιστούν έναν ακόμη σημαντικό κίνδυνο για τη στρατηγική αυτονομία της ΕΕ και για την ικανότητά της όσον αφορά την πρόσβαση στο διάστημα και τη χρήση του. Τα κράτη μέλη αναγνώρισαν την ανάγκη ενίσχυσης της τεχνολογικής κυριαρχίας, ανταγωνιστικότητας και ανθεκτικότητας των διαστημικών αξιακών αλυσίδων της ΕΕ μέσω της ασφάλειας του εφοδιασμού και της απεριόριστης πρόσβασης σε κρίσιμες τεχνολογίες που σχετίζονται με το διάστημα, με παράλληλη διατήρηση της αμοιβαίας επωφελούς συνεργασίας με ομόφρονες εταίρους.

Επιπλέον, η Ευρώπη αντιμετωπίζει σήμερα μια άνευ προηγουμένου κρίση λόγω της έλλειψης αυτόνομης πρόσβασης στο διάστημα. Η παύση των επιχειρήσεων Ariane 5, το τέλος των εκτοξεύσεων Soyuz από το Κουρού, η προσγείωση του Vega C και οι καθυστερήσεις στην ανάπτυξη του Ariane 6 περιορίζουν άμεσα την ικανότητα της Ένωσης να αναπτύξει και να αναπληρώσει τις εμβληματικές διαστημικές πρωτοβουλίες της Ένωσης, το Galileo, το Copernicus και την επικείμενη συστοιχία δορυφόρων IRIS².

Είναι επείγον να αντληθούν διδάγματα για να εξασφαλιστεί η αυτόνομη, αξιόπιστη και οικονομικά αποδοτική πρόσβαση της Ένωσης στο διάστημα με βάση ευρωπαϊκές λύσεις. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ως ο πρώτος θεσμικός πελάτης ευρωπαϊκών υπηρεσιών εκτόξευσης και διαχειριστής προγραμμάτων κρίσιμων ευρωπαϊκών διαστημικών περιουσιακών στοιχείων, καθώς και ως εκκολαπτήριο καινοτομίας για νέες και διαφοροποιημένες λύσεις εκτόξευσης, θα πρέπει να συνεργαστεί με τα κράτη μέλη και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος για τον σκοπό αυτό.

Οι υπουργοί καλούνται να απαντήσουν στα εξής στρατηγικά ερωτήματα:

1. Ποιος πιστεύετε ότι θα είναι ο αντίκτυπος της διαστημικής στρατηγικής της ΕΕ για την ασφάλεια και την άμυνα στη μελλοντική πολιτική της ΕΕ για το διάστημα; Πώς θα μπορούσαν οι πτυχές της ασφάλειας και της άμυνας να ενσωματωθούν στις διάφορες συνιστώσες του διαστημικού προγράμματος της ΕΕ στο μέλλον που θα παραμείνουν υπό μη στρατιωτική διακυβέρνηση;
2. Ποιος θα μπορούσε να είναι ο ρόλος της ΕΕ στη διασφάλιση της αυτόνομης πρόσβασης της Ένωσης στο διάστημα, πέρα από την ιδιότητά της ως πελάτη, μακροπρόθεσμα;